

Partistyrerelsens förslag till stadgeändringar

- **Differentierade kongresser**
- **Tvåårig mandatperiod för
distriktsstyrelser**

**Vänsterpartiets
partistyreelse
2013**

En mindre partistyrelse

”För att få en mer effektiv och sammanhållen partiledning bör antalet ledamöter och ersättare minska med ett tiotal. Detta skulle innebära en möjlighet att få en mer sammanhållen partiledning som kan arbeta mer effektivt. Det är svårt att bygga ett kollektiv om det är för många personer. Detta skulle också innebära att färre distrikt än idag har någon ”representant” i partiledningen. Därför behöver partistyrelsen införa ett mentorssystem, detta för att minska känslan av att en ledamot är sitt eget distrikts representant, försäkra att alla har kontakt med partiledningen men också för att aktivera ledamöterna mellan mötena. PS ska vid varje verksamhetsperiods början anta gemensamma riktlinjer för mentorerna och dela upp distriktet mellan sig. En mindre partiledning skulle också innebära att ekonomiska resurser frigörs. Ett exempel på hur dessa bör användas är att göra ledamöternas resor gratis, i likhet med riksdagsledamöternas, när de besöker distrikt. Ett minskat antal PS-ledamöter innebär inte ett mindre demokratiskt parti. Det kan till och med bidra till en mer demokratisk organisation där fler deltar och får del av ledningsarbetet.”

Framtidskommissionens slutrapport sid 22

Kongressperiodens längd

”Vi tror på den struktur som börjar ta form, med val- och mellanvalskongresser. Men vi tror samtidigt att det kan göras mycket mer för att tydliggöra den. Valkongressen ska verka peppande och tydliggöra vår politik till valrörelsen. Mellanvalskongressen ska avhandla program och strategifrågor. Det strategidokument som kongressen 2012 ska anta skulle i framtiden kunna ersättas med en verksamhetsplan för hela partiorganisationen som just lyfter de organisatoriska, strategiska och politiska utmaningar som partiet står inför. Detta bör tydliggöras i större utsträckning och rotas i partiorganisationen.

Något som också skulle stärka förarbetet men också beslutsfattandet vore upprättandet av en motionsbank där gamla motioner och beslut görs tydliga och sökbara. På så vis hoppas vi att kongress efter kongress ska slippa behandla samma eller snarlika frågor. Det är ett konkret sätt att minska på mängden och den spretiga floran av allmänna motioner och också tydligt hänvisa till att tidigare beslut gäller.

Slutligen, en kongress kostar 600 000 kr för partiet centralt och ombudsavgifterna till Uppsalakongressen ligger på ca 1,2 milj. Totalt alltså närmare 1,8 miljoner. En diskussion borde initieras om inte valkongressen” skulle kunna ersättas av en ”valkonferens” istället. Och att vi därmed skulle bestämma oss för att kongress hålls minst vart fjärde år. På så vis skulle vi på allvar kunna fokusera arbetet under valåret på valrörelsen och slippa den spretighet som oftast präglar även dessa kongresser. Ett annat problem i anslutning till detta är att det ofta är väldigt nära till nästa, eller att det väldigt nyss var, kongress. Kongressarbetet blir på så vis något som upptar orimligt mycket arbetsbelastning för vår allt för lilla partiorganisation.”

Framtidskommissionens slutrapport sid 23

Differentierade kongresser och fyraåriga mandatperioder för partistyrelsen

Sammanfattning

Framtidskommissionen diskuterar i sin slutrapport till kongressen 2012 möjligheten att övergå till fyraåriga kongressperioder. Att övergå till fyraåriga kongressperioder är stadgetekniskt mycket enkelt, men i praktiken en mer genomgripande förändring. Fördelen med en längre kongressperiod är att partistyrelsen skulle få mer arbetsro och ett längre planeringsperspektiv, vilket skulle kunna underlätta ett mer strategiskt och långsiktigt tänkande. Kostnader och arbetsbelastning på hela partiorganisationen skulle minska kraftigt (men sannolikt inte halveras eftersom varje kongress skulle få en större arbetsbörda och förmodligen behöva mer tid än dagens kongresser).

Men det finns också nackdelar med längre kongressperioder. Kongresser ger en omfattande medial exponering, oftast övervägande positiv och de kan mobilisera och stärka partiorganisationen. Behovet av medial exponering och intern mobilisering skulle ställa krav på andra större arrangemang, i synnerhet inför val, vilket skulle ta en del av de resurser som längre perioder frigör i anspråk. Partistyrelsen skulle också bli mer känslig för avsägelser och frånvaro, i synnerhet om antalet ledamöter minskas.

Framtidskommissionen föreslår också att antalet ledamöter och ersättare i partistyrelsen minskas med ett tiotal. Partistyrelsen gör dock bedömningen att partistyrelsens storlek inte bör minska.

Förslag:

Partistyrelsen gör bedömningen att en övergång till fyraåriga kongressperioder är en allt för stor förändring vars konsekvenser är svåra att fullt ut bedöma. Vi föreslår därför en förändring i linje med framtidskommissionens resonemang som innebär att vi även fortsättningsvis genomför kongress vart annat år, men att partistyrelse väljs på varannan kongress ("programkongress") med fyraårig mandatperiod och att de mellanliggande kongresserna ("valårskongress") koncentreras till förberedelser inför de allmänna valen.

Framtidskommissionens rapport

Framtidskommissionen pekar på en inledd differentiering av våra kongresser. Kongresser som genomförs valår fungerar framförallt mobiliserande och är inriktade på att fastställa partiets politik inför de allmänna valen, medan mellanvalskongresserna är mer inriktade på program- och strategifrågor. Kommissionen föreslår att mellanvalskongresserna antar en verksamhetsplan för hela partiorganisationen som lyfter de organisatoriska, strategiska och politiska utmaningar som partiet står inför. I ett längre perspektiv vill kommissionen initiera en diskussion om en övergång till fyraåriga kongressperioder där valårskongressen ersätts av en valkonferens. En sådan ordning skulle minska partiets kostnader och minska den interna arbetsbelastning som kongresser för med sig.

Partistyreelseval på varannan kongress

Ett mellanting mellan nuvarande ordning med tvååriga kongressperioder och en övergång till fyraåriga kongressperioder är att genomföra kongress vart annat år som i dag, men att låta varannan kongress välja partistyreelse och övriga uppdrag för en mandatperiod om fyra år. Med en längre mandatperiod blir PS mer sårbar för avhopp och bristande aktivitet under mandatperioden, varför en möjlighet till fyllnadsval på de mellanliggande kongresserna bör finnas. Fyllnadsvalet bör gälla intill nästa kongress.

Kongressens övriga tunga ärendetyper – partiprogram och andra program, stadge- och organisationsfrågor, allmänna motioner samt eventuellt verksamhetsplan/riktlinjer för verksamheten (se nedan) – kan fördelas över fyraårsperioden och alla frågor behöver inte behandlas på varje kongress. Denna fördelning kan antingen göras ”symmetriskt” så att kongresserna blir ungefär jämntunga med avseende på tid och ärenden, eller tvärtom ”assymmetriskt” så att mellanvalskongressen tar hand om interna val, program, organisationsfrågor, ev. verksamhetsplan och allmänna motioner, medan de kongresser som genomförs valår koncentreras till valets huvudfrågor, t.ex. genom att behandla en valplattform eller motsvarande dokument. Partistyrelsen menar att den senare modellen är att föredra.

På vilken av kongresserna ska PS väljas?

Ytterligare en fråga är på vilken kongress valen bör genomföras: på den kongress som ligger valår eller på mellanvalskongressen. En nackdel med att välja PS ett valår kan vara att en ledning med många nya ledamöter (och vid någon tidpunkt även en ny partiordförande), omedelbart kastas in i valförberedelser och rätt snart en intensiv valkampanj. Det kan vara svårt för en ny partistyreelse och eventuellt en nyvald partiordförande att få tid till att hitta sina arbetsformer och bli samkörd.

Det förfaller därför lämpligare att välja PS m.m. på ”mellanvalskongresserna”, som då också får behandla programfrågor, organisation och stadgar samt allmänna motioner. Kvar på valårskongresserna blir då endast valplattformen och de övriga frågor som PS vill lyfta.

Arbetsdelningen mellan kongresserna bör stadgeregleras

Arbetsdelningen mellan de båda kongresserna bör säkras genom att i stadgarna reglera vilken typ av frågor som respektive kongress ska avhandla. Genom att stadga att den ena kongressen bara ska behandla motioner ”i de frågor kongressen behandlar”, kan en stor del av de allmänpolitiska motionerna undvikas på denna kongress. En sådan inskränkning bör dock inte vara generell. Det ligger ett demokratiskt värde i att alla medlemmar har rätt att väcka en motion i vilken fråga som helst och få den prövad av partiets högsta beslutande organ.

Fyllnadsval

Om partistyrelsen väljs på så mycket som fyra år bör det finnas möjlighet till fyllnadsval på de mellanliggande kongresserna. Fyllnadsvalet skall gälla fram till nästa kongress där val ska förrättas så att hela PS avgår vid samma tillfälle.

Terminologi

De två typerna av kongress bör benämnas olika för att hållas isär. Partistyrelsen har stannat för att benämna kongresserna ”programkongress” och ”valårskongress”.

Verksamhetsplan/riktlinjer för verksamheten

Framtidskommissionen föreslår att kongressen i fortsättningen behandlar en verksamhetsplan för hela partiorganisationen som lyfter de organisatoriska, strategiska och politiska utmaningar som partiet står inför. Ett sådant dokument skulle kunna styra upp och fokusera kongressdebatten och förhoppningsvis reducera floden av allmänpolitiska motioner. En kongressbeslutad verksamhetsplan bör inte göras allt för detaljerad. Dels riskerar det att binda upp partistyrelsen så att den får svårare att fungera som en effektiv ledning av partiet när nya omständigheter som inte var kända av kongressen uppstår. Kongresser har i regel betydligt högre ambitioner än partiet har resurser att klara av. Dokumentet bör därför fokusera på strategiska vägval, inriktning av verksamheten och en övergripande prioritering snarare än konkreta aktiviteter och arbetsuppgifter. Det bör även i fortsättningen vara partistyrelsens ansvar att utifrån kongressens riktlinjer utformar och leder verksamheten.

PS föreslår att dokumentet kallas ”Riktlinjer för verksamheten”. Det årliga styrdokument som partistyrelsen antar behåller då beteckningen verksamhetsplan. Partistyrelsen föreslår att ”Riktlinjer för verksamheten” skall vara en obligatorisk punkt på programkongressen, men inget hindrar att PS även förelägger valårskongressen ett sådant dokument.

Kongressernas placering i förhållande till de allmänna valen

För närvarande ligger våra kongresser på valår och två år efter val (2014, 2016, 2018 osv.) PS föreslår att den placeringen behålls och att kongress hålls under första halvan av valåret (valårskongress) och att programkongress hålls andra året efter valåret. (Nästa gång allmänna val och Europaparlamentsval hålls samma år är 2034.)

2014	<i>Allmänna val+EU-val</i>	Nuvarande kongressordning
2015		
2016		Programkongress
2017		
2018	<i>Allmänna val</i>	Valårskongress
2019	<i>EU-val</i>	
2020		Programkongress
2021		
2022	<i>Allmänna val</i>	Valårskongress
2023		
2024	<i>EU-val</i>	Programkongress

Partistyrelsens storlek

Framtidskommissionen föreslår att partistyrelsen reduceras med ett tiotal ledamöter för att få en mer effektiv och sammanhållen partiledning. I dag består partistyrelsen av 23 ordinarie ledamöter och 10 suppleanter. Antalet är stadgereglerat och kan vare sig minskas eller ökas.

Bedömning:

Partistyrelsen gör bedömningen att partistyrelsens storlek inte bör minskas.

Tvååriga mandatperioder för distriktsstyrelser

I de gällande stadgarna anges att distriktsstyrelsernas mandatperiod är ett år om inte särskilt beslut om tvååriga mandatperioder fattas. Vid tvåårig mandatperiod nyväljs halva styrelsen varje år.

Vänsterpartiet Storstockholms distriktsårskonferens 2013 beslutade att uppdra till DS att skriva en motion till kommande kongress om att det bör bli möjligt att ha distriktsårskonferens vart annat år och då välja DS för en mandatperiod om två år.

I den organisationsutredning som ligger till grund för förslaget skriver man: ”Styrelsen som tillträder under våren behöver i regel våren och försommaren till att konkretisera sin verksamhetsplan, sommaren är svår att bedriva verksamhet under och redan under mitten av hösten måste nästa distriktsårskonferens börja förberedas. Detta gör att den tid som distriktsstyrelsen kan arbeta med fokus på verksamhet och politik i praktiken är begränsad till mindre än ett halvår, i värsta fall begränsat till några få månader.”

Förslag:

Partistyrelsen anser att en möjlighet att besluta om tvååriga mandatperioder för distriktsstyrelsen bör införas. Därmed finns inga starka skäl att behålla bestämmelsen om saxade styrelseval (tvåårig mandatperiod med val av halva styrelsen varje år), en modell som är tänkt att befordra kontinuitet, men som har nackdelen att den inte möjliggör att utkräva ett kollektivt ansvar för hela DS vid ett och samma tillfälle.

Ekonomiska konsekvenser

Kongresskostnaderna bestäms i första hand av antalet deltagare och av antalet kongressdagar (hittills tre eller fyra dagar). De största kostnadsposterna är resor, logi och lokalhyra. Kongressen 2012 (fyra dagar) kostade totalt 2 600 000 kr., varav, 1 250 000 kr betalades av distrikten i form av ombudsavgifter. Tillkommer logikostnader för ombuden vilka distrikten står för.

Enligt detta förslag är antalet ombud oförändrat 225. Valårskongresserna kommer sannolikt att kunna genomföras på två dagar och kräva betydligt färre tryckta handlingar, vilket innebär en kostnadsminskning med uppskattningsvis 50 %.

Om programkongresserna kan genomföras på tre dagar minskar kostnaderna med ytterligare 25 %. Det är dock osäkert om det är möjligt med tanke på att de bara genomförs vart fjärde år.

Kostnaderna för PS och partikansliets förberedelsearbete (framtagande av

dokument, utarbetande av motionssvar m.m.) – som inte ingår i kongresskostnaderna ovan – kommer att reduceras något, men eftersom den största delen utgörs av lönekostnader som med all sannolikhet inte kan minskas blir effekten begränsad.

Tvååriga mandatperioder för distriktsstyrelsen halverar de kostnader som är förknippade med årskonferenserna, kostnader som varierar kraftigt mellan distrikten men som utgör en relativt liten del av de totala kostnaderna.

Införande

Enligt våra stadgar träder stadgeändringar omedelbart i kraft. Vad ett beslut om övergång till fyraåriga mandatperioder innebär för dem som väljs på kongressen 2014 behöver dock klargöras. Det skulle kunna hävdas att de kommer att väljas på fyra år, åtminstone om just den stadgeändringen beslutas innan valen genomförs. Å andra sidan är denna kongress inkallad enligt de nu gällande stadgarna och nomineringarna har gjorts med förutsättningen att mandatperioden är två år. Om stadgarna redan hade ändrats enligt förslaget, skulle kongressen 2014 ha varit en kongress utan val av partistyrelse; dessa skulle istället ha skett vid nästkommande kongress, programkongressen 2016.

Partistyrelsen menar att det är rimligast att betrakta förslaget om fyraåriga mandatperioder och differentieringen av kongresserna som en helhet. Det innebär att den första programkongressen enligt de nya bestämmelserna genomförs 2016 och att då fyraåriga mandatperioder börjar tillämpas. De som väljs på kongressen 2014 väljs alltså för en mandatperiod om två år.

Stadgeändringen gällande möjligheten till tvååriga mandatperioder för distriktsstyrelser är i detta avseende oproblematiske. Den kan tillämpas från och med årskonferenserna samma år, men eftersom bestämmelsen är dispositiv kan distrikten vänta till nästa års årskonferens (eller inte utnyttja bestämmelsen alls).

Förslag:

De nya bestämmelserna om differentierade kongresser och fyraåriga mandatperioder tillämpas från och med nästa kongress (2016). Bestämmelsen om möjlighet till tvååriga mandatperioder för distriktsstyrelser kan tillämpas från och med årskonferenserna 2014.

Förslag till stadgeändringar

Nuvarande stadgar	Partistyrelsens förslag	Kommentar
<p>§ 53. Partidistriktets högsta instans är årskonferensen, som genomförs före mars månads utgång.</p>	<p>§ 53. Partidistriktets högsta instans är årskonferensen, som genomförs före mars månads utgång varje eller vartannat år. Beslut om mandatperiodens längd fattas av årskonferensen.</p>	<p><i>Möjligheten till saxade val ersätts av möjligheten till tvååriga mandatperioder.</i></p>
<p>§ 72. Distriktsstyrelsens och revisorernas mandatperiod är ett år om inte särskilt beslut om tvåårig mandatperiod fattas. Vid tvåårig mandatperiod nyväljs halva styrelsen varje år.</p>	<p>§ 72. <i>Distriktsstyrelsen och revisorernas mandatperiod avslutas när nytt val genomförts.</i></p>	<p><i>Formuleringen täcker både ettåriga och tvååriga mandatperioder för DS.</i></p>
<p>§ 78. Partikongressen är partiets högsta instans.</p>	<p>§ 78. Partikongressen är partiets högsta instans. <i>Den genomförs som programkongress (§ 101), valårskongress (§ 102) och extra kongress (§ 81).</i></p>	<p><i>Förtydligande.</i></p>
<p>§ 79. Partikongress genomförs minst vartannat år på tid och plats som beslutas av partistyrelsen.</p> <p>Partiföreningar och distrikt kallas till kongress senast sex månader före dess genomförande.</p>	<p>§ 79. Partikongress genomförs vartannat år på tid och plats som beslutas av partistyrelsen. <i>Programkongress genomförs vart fjärde år. Den behandlar programfrågor, väljer partiordförande och övrig partistyrelse, programkommission, valberedning och revisorer för en mandatperiod om fyra år. Mellanliggande kongress, valårskongress, behandlar partistyrelsens förslag inför de allmänna valen, partistyrelsens förslag i övrigt samt eventuella fyllnadsval.</i> Partiföreningar och distrikt kallas till <i>programkongress</i> och <i>valårskongress</i> senast sex månader före dess genomförande.</p>	<p><i>Stadgandet om "minst" (vartannat år) har tagits bort eftersom det i praktiken inte fyller någon funktion. Skulle behovet av en tidigarelagd kongress uppstå finns möjligheten att inkalla en extra kongress enligt § 81.</i></p>

<p>§ 101. Kongressens dagordning skall uppta följande ärenden:</p> <ul style="list-style-type: none"> * partistyrelsens verksamhetsberättelse * partistyrelsens ekonomiska rapport * revisorernas berättelse * beslut om ansvarsfrihet för den avgående partistyrelsen * val <ul style="list-style-type: none"> * riksdagsgruppens rapport * Europaparlamentsgruppens rapport * partistyrelsens förslag * programkommissionens förslag * inkomna motioner <p>Därutöver behandlas de ärenden som beslutas av kongressen.</p>	<p>§ 101. <i>Programkongressens</i> dagordning skall uppta följande ärenden:</p> <ul style="list-style-type: none"> * partistyrelsens verksamhetsberättelse * partistyrelsens ekonomiska rapport * revisorernas berättelse * beslut om ansvarsfrihet för den avgående partistyrelsen * val av partiordförande, partistyrelsens övriga ordinarie ledamöter, partistyrelsens suppleanter, programkommission, revisorer, revisorssuppleanter och valberedning. * riksdagsgruppens rapport * Europaparlamentsgruppens rapport * riktlinjer för verksamheten * partistyrelsens förslag i övrigt * programkommissionens förslag * inkomna motioner <p>Därutöver behandlas de ärenden som beslutas av kongressen.</p>	<p><i>Programkongressen, som hålls vart fjärde år, behandlar alla dagens kongressärenden. Dessutom tillförs dokumentet "riktlinjer för verksamheten".</i></p>
	<p>§ 102. <i>Valårskongressens</i> dagordning skall uppta följande ärenden:</p> <ul style="list-style-type: none"> * partistyrelsens rapport * partistyrelsens förslag * inkomna motioner i de frågor kongressen behandlar * eventuella fyllnadsval <p>Därutöver behandlas de ärenden som beslutas av kongressen.</p>	<p><i>Valårskongressens obligatoriska ärenden föreslås begränsas, liksom motionsrätten. Partistyrelsens rapport är en enklare verksamhetsberättelse med en mer övergripande politisk och organisatorisk redogörelse. Motionsrätten begränsas för att inte tynga kongressens</i></p>
<p>§ 102. Kongressen väljer i skilda val</p> <ul style="list-style-type: none"> * Partiordförande * Partistyrelsens övriga ordinarie ledamöter * Partistyrelsens suppleanter * Programkommission * Revisorer * Revisorssuppleanter * Valberedning. 	<p><i>[Paragrafen upphävs]</i></p>	<p><i>Förteckningen över vilka val som skall göras har förts in i § 79. Paragrafen försvinner helt och det lediga numret används för den nya paragrafen ovan.</i></p>

<p>§ 104. Mandattiden för partistyrrelse, revisorer, programkommission och valberedning är <i>en kongressperiod</i>.</p>	<p>§ 104. Mandattiden för partistyrrelse, revisorer, programkommission och valberedning är <i>fyra år avslutas i och med att nya val förrättats på nästkommande programkongress</i>.</p>	<p><i>Konsekvensändring.</i></p>
<p>§ 105. Kongressens val, med undantag av val av valberedning, bereds av en valberedning utsedd av föregående kongress. Rätt att nominera har distriktsårskonferens, distriktsstyrrelse, partiförenings styrrelse och medlemsmöte samt enskild medlem. Formerna för nominering fastställs i övrigt att valberedningen.</p>	<p>§ 105. Kongressens val, med undantag av val av valberedning, bereds av en valberedning utsedd av föregående <i>programkongress</i>. Rätt att nominera har distriktsårskonferens, distriktsstyrrelse, partiförenings styrrelse och medlemsmöte samt enskild medlem. Formerna för nominering fastställs i övrigt att valberedningen.</p>	<p><i>Konsekvensändring.</i></p>
<p>§ 111. Partistyrrelsen väljer bland sina ordinarie ledamöter ett verkställande utskott bestående av högst 7 ledamöter. I verkställande utskottet skall partiordförande, vice ordförande och partisekreterare ingå. Mandatperioden för verkställande utskottet är <i>en kongressperiod</i>.</p>	<p>§ 111. Partistyrrelsen väljer bland sina ordinarie ledamöter ett verkställande utskott bestående av högst 7 ledamöter. I verkställande utskottet skall partiordförande, vice ordförande och partisekreterare ingå. Mandatperioden för verkställande utskottet är <i>densamma som partistyrrelsens</i>.</p>	<p><i>Redaktionell ändring.</i></p>